

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระแสสังคมในโลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้าตามกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษาของนานาประเทศ กลไกการพัฒนาต่างๆ เป็นกลไกพัฒนาที่ต้องอาศัยฐานความรู้เป็นสำคัญ ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถส่งผลให้วัฒนธรรมต่างๆ ในสังคมโลกมีความหลากหลายและเกิดการถ่ายโอนของวัฒนธรรมระหว่างชนชาติขึ้นอย่างไร้พรมแดน อีกทั้งระบบการเมืองแบบเสรีประชาธิปไตยยังเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก เป็นผลให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีผลกระทบโดยเฉพาะหน่วยงานทางการจัดการศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนามนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน สืบเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีจึงจำเป็นต้องมีการปรับกระบวนการทัศน์และกลยุทธ์ในการบริหารจัดการองค์การอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผลผลิตที่ออกไปสู่สังคมมีความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศได้ และเป็นแนวทางเดียวที่จะสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างยั่งยืนการบริหารการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ ถ้าจะให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อย่างเพียงพอ เนื่องจากความสลับซับซ้อนของภารกิจและการเปลี่ยนแปลงแนวทางการบริหารตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษามากมาย ปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์การย่อมเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ทุกฝ่ายต้องการให้เกิดขึ้น (เมธี ทองคำ, 2558, หน้า 1)

การประเมินผลเป็นความจำเป็นและมีความสำคัญในการปฏิบัติงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ที่สำคัญหน่วยงานสามารถประยุกต์ใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาองค์การพัฒนานโยบายหรือเพื่อการวางแผน ในปัจจุบันการประเมินผลครอบคลุมในหลายลักษณะด้วยกันทั้งในลักษณะการประเมินองค์รวมขององค์การหรืออาจประเมินเฉพาะด้าน อาทิเช่น การประเมินผลโครงการ การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ฯลฯ หน่วยงานต่างๆ ในปัจจุบันทั้งในระบบราชการและเอกชนจึงใช้การประเมินผลเป็นกลไกในการพัฒนาองค์การรวมทางหลักวิชาการต่างๆ ในการประเมินผลได้รับการพัฒนาไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา (ทริศม์ญา พิพัฒน์เพ็ญ และคณะ, 2557, หน้า 5) จึงมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาหลายองค์ประกอบ เพราะจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น คือการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ดังนั้นการพัฒนาศึกษาให้มีคุณภาพจึงเป็นการพัฒนาคุณภาพของชีวิตคนให้มีคุณภาพควบคู่ไปด้วย การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพก็เป็นสิ่งที่มีความยากลำบาก เพราะการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาจะต้องมีปรัชญาเป็นเป้าหมายใหญ่ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และมีนโยบายที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ การศึกษาจึงเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม ความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงานและคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้แสวงหาความรู้ตลอดจนใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรงประกอบอาชีพได้มีวิถีชีวิตกลมกลืนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สุพัตรา ประทุมคนารักษ์, 2552)

ในการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จจะต้องเน้นที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคนในประเทศ ดังนั้น หลักการจัดการศึกษาของชาติจึงเปรียบเสมือนแกนหลักเป็นที่ยึดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยแบ่งระบบการศึกษาไว้ 3 ระบบ ได้แก่ 1) การศึกษาในระบบ 2) การศึกษานอกระบบ 3) การศึกษาตามอัธยาศัย โดยถือเป็นหลักสำคัญในการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันที่จะทำให้การจัดการศึกษาของประเทศมีระบบและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของประเทศไทย ไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมอารยประเทศทั้งหลาย แต่สิ่งเหล่านี้จะเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกคน ต้องศึกษา เรียนรู้ ทำความเข้าใจในพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าว

แล้วนำไปสู่การปฏิบัติจริงในทุกเรื่อง ก็จะเป็นพลังขับเคลื่อนให้กระบวนการจัดการศึกษาของชาติสำเร็จตามเป้าหมาย คือการพัฒนาผู้เรียนให้เก่ง ดี มีสุข สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ อีกทั้งกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นการกำหนดจุดหมายสาระกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดและประเมินผลที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน โดยกิจกรรมการเรียนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ผู้เรียนได้ค้นคว้า ทดลอง ฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนค้นพบสาระสำคัญของบทเรียน ได้ฝึกวิถีวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการและสามารถแสดงออกได้ชัดเจนมีเหตุผล (ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย, 2557, 104) การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่างๆ ตลอดชีวิต ในปัจจุบันการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัดการศึกษาภาคบังคับที่มุ่งให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่ 7 เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่ 16 มีความรู้ความสามารถในขั้นพื้นฐานให้สามารถคงสภาพการอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมมีจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและดำรงตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ (รุจิรา วิริยะศิริ วิทยบุญ, 2557)

ทั้งนี้ การปฏิบัติงานในการพัฒนาการศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาทุกคนให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ปฏิรูปการเรียนรู้ ปลุกฝัง และเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนากำลังคน ด้านเทคโนโลยีพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างความรู้ความคิดพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษามุ่งการพัฒนาคน และสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ รัฐได้ตระหนักว่าการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้การพัฒนาคนที่สมบูรณ์ต้องพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม และเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา รวมไปถึงเมื่อนักเรียนอยู่นอกโรงเรียนด้วยจึงจำเป็นที่จะต้องให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

ตั้งแต่ผู้ปกครอง ชุมชน ครู และผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรทางการศึกษาทั้งโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และข้าราชการในส่วนกลาง สื่อมวลชน และภาคส่วนอื่นๆของสังคม เกิดความตระหนักว่า ตนเองมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาของนักเรียนซึ่งในปัจจุบัน แม้จะเป็นเพียงเด็กและเยาวชนแต่ในอนาคตจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ต้องมีคุณภาพเพื่อจะสามารถรับผิดชอบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 41) เพื่อให้การศึกษาของประเทศเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสังคมได้อย่างเหมาะสม โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญ จะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครูอาจารย์ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการคิดวางแผน เตรียมการ กำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าประสงค์ กำหนดนโยบาย และเป้าหมายร่วมกัน อันจะเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในทุกๆ ด้าน ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในการจัดกิจกรรม การจัดการศึกษาให้กับ นักเรียนและสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการศึกษา อันจะนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนในที่สุด (วนิดา ทินนา, 2556)

ความพึงพอใจตามความหมายของพจนานุกรมทางด้านพฤติกรรม ได้ให้ คำจำกัดความว่า หมายถึง ความรู้สึกที่ดีมีความสุขเมื่อคนเราได้รับความสำเร็จตาม ความมุ่งหมาย ความต้องการ หรือแรงจูงใจ ความพึงพอใจ หมายถึง พอใจชอบใจ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีมีความสุขหรือความพอใจ เมื่อได้รับความสำเร็จ หรือได้รับ สิ่งที่ต้องการ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีเมื่อประสบความสำเร็จ หรือได้รับสิ่งที่ ต้องการให้เกิดขึ้นเป็นความรู้สึกที่พอใจ โดยสรุปความพึงพอใจ หมายถึง ความพอใจ ชอบใจ และมีความสุขที่ความต้องการหรือเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ บรรลุผลหรือสมหวังนั่นเอง ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษา และครู มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อ การบริหารจัดการ องค์การการศึกษาให้ได้ประสิทธิผลสูงสุด เกิดความพึงพอใจของผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียต่อการบริหารงานโรงเรียน เพราะต้องเอาใจใส่ กระตือรือร้น ส่งเสริม สนับสนุน ประสานความร่วมมือกับผู้ให้บริการในทุกฝ่าย ก่อให้เกิดคุณภาพและเป็นที่ยังประสงค์ และพึงพอใจ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น การ ให้บริการอย่างรวดเร็ว การทำงานเป็นทีม การสร้างกฎระเบียบของโรงเรียน การให้ข้อมูล ข่าวสาร ร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และประสานงานกับทุกฝ่ายเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนให้เป็นอย่างดีมีคุณภาพ มีประสิทธิผลที่ดี และมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่มีส่วน

เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา จะต้องร่วมพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายเป็นคนดี เก่ง มีคุณภาพ และมีความสุขต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในด้านการปฏิบัติงานในองค์กรการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารทั่วไป เพื่อให้ทราบแนวทางการแนะนำ เพื่อนำผลจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง การบริหารงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการบริหารงานให้เกิด ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพ และมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ ตลอดจนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
5. แนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน
5. เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 อยู่ในระดับมาก
2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 แตกต่างกัน
3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 แตกต่างกัน

4. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 มากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาเป็นแนวทางประกอบพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การบริหารโรงเรียน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการดำเนินงานการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ให้มีประสิทธิผลดียิ่งขึ้น ในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุง ตลอดจนแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียน เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักการบริหารงานโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 2,340 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2, 2560) มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผู้บริหาร	จำนวน	185	คน
1.2 ประธานกรรมการสถานศึกษา	จำนวน	185	คน
1.3 ครู	จำนวน	1,970	คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม

เขต 2 ประกอบด้วยผู้บริหาร ปรธานกรรมการสถานศึกษา และครู ประจำปีการศึกษา 2560 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 คน แต่ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 339 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 93 คน ปรธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 93 คน และครู จำนวน 153 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ได้แก่

1. ตำแหน่ง จำแนกเป็น
  - 1.1 ผู้บริหาร
  - 1.2 ปรธานกรรมการสถานศึกษา
  - 1.3 ครู
2. ระดับการศึกษา จำแนกเป็น
  - 2.1 ต่ำกว่ามัธยมศึกษา
  - 2.2 มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
  - 2.3 ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี
3. ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น
  - 3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก
  - 3.2 โรงเรียนขนาดกลาง
  - 3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

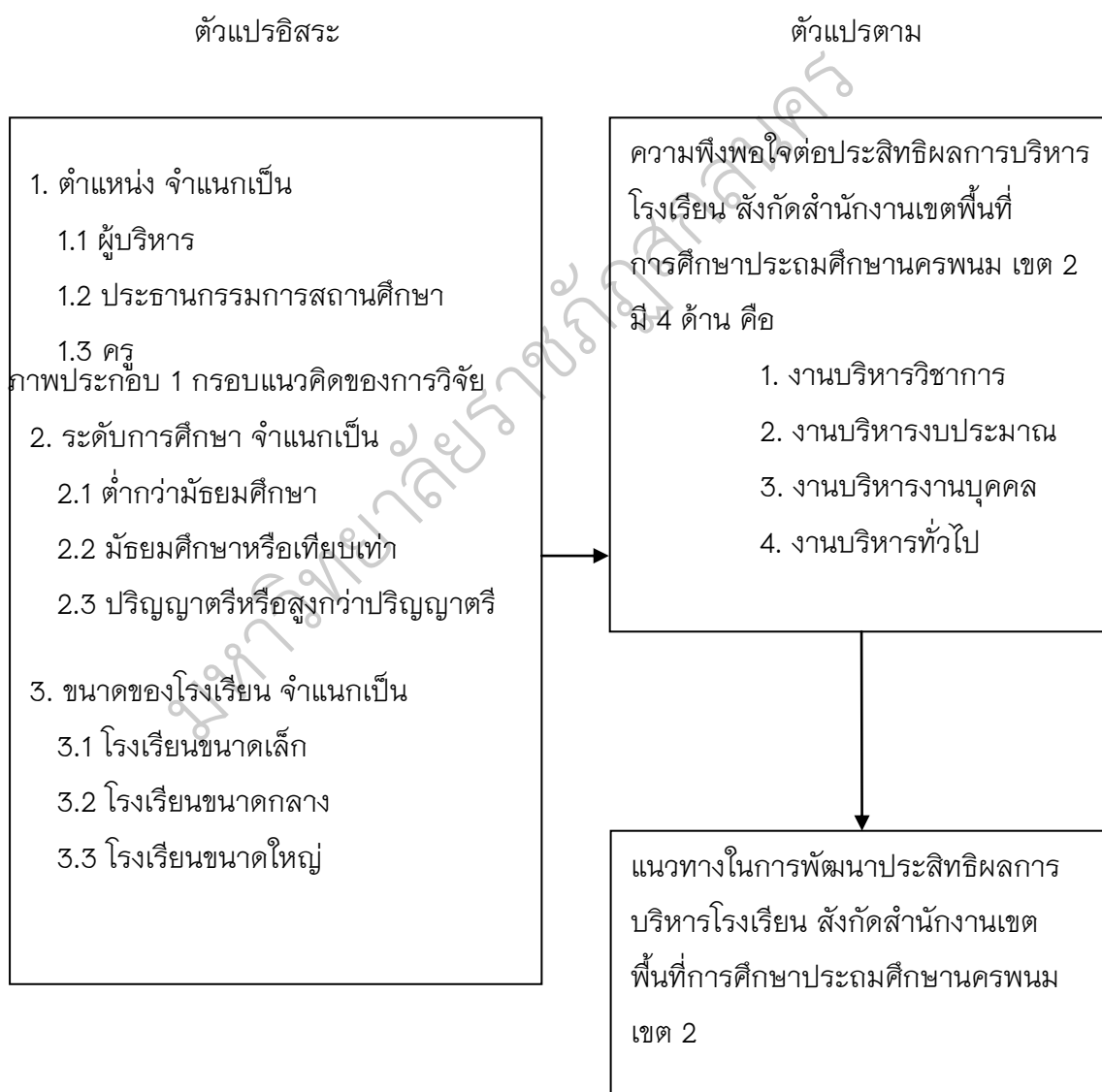
ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) งานบริหารวิชาการ 2) งานบริหารงบประมาณ 3) งานบริหารงานบุคคล และ 4) งานบริหารทั่วไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี ความหมายของ ความพึงพอใจ และประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน แล้วได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย จากแนวคิดการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ 1) งานบริหารวิชาการ 2) งานบริหาร งบประมาณ 3) งานบริหารงานบุคคล และ 4) งานบริหารทั่วไป รายละเอียดดัง ภาพประกอบ 1

แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ความหมายของคำหรือข้อความที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นที่เข้าใจ และมีความหมายตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายไว้ ดังนี้

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือพอใจ ประทับใจ ภูมิใจ ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ประกอบไปด้วย งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป วัดความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับมากที่สุด 2) ระดับมาก 3) ระดับปานกลาง 4) ระดับน้อย 5) ระดับน้อยที่สุด

2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ผู้ให้บริการ ผู้ที่ได้รับประโยชน์ หรือผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ประกอบด้วย

2.1 ตำแหน่ง หมายถึง กลุ่มหน้าที่ความรับผิดชอบอันสัมพันธ์และ คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะมอบหมายให้บุคคลหนึ่งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในการ บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบ ในการบริหารสถานศึกษาของรัฐ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2.1.2 ประธานกรรมการสถานศึกษา หมายถึง คณะกรรมการ สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2.1.3 ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการ เรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2.2 ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับตามระบบ การศึกษาปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ต่ำกว่ามัธยมศึกษา หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำเร็จ การศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 หรือชั้นม. 3 เดิมขึ้นไป แต่ไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า

2.2.2 มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่จบ การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า ม.6 ได้แก่ นักศึกษาระดับปวช. (ชั้นปีที่ 3) และนักศึกษา กศน.

2.2.3 ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วน เสีย ที่จบการศึกษาในระดับ ปริญญาตรีขึ้นไปหรือเทียบเท่า ได้แก่ สายวิชาการ หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาสามัญศึกษาหรือสายวิชาการโดยได้รับวุฒิปริญญาตรี โท เอก สายวิชาชีพ หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา หรือสายวิชาชีพ โดย ได้รับวุฒิปริญญาตรี สายวิชาการศึกษา หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทวิชา การศึกษาโดยได้รับวุฒิปริญญาตรี โท เอก

2.3 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามจำนวนนักเรียน มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มี ผู้เรียนตั้งแต่ 1-120 คน

2.3.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มี ผู้เรียนตั้งแต่ 121-600 คน

2.3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มี ผู้เรียนตั้งแต่ 601-1,500 คน รวมไปถึงโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คือโรงเรียนหรือ สถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

3. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน หมายถึง ผลสำเร็จของการดำเนิน กิจกรรมภายในโรงเรียน โดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ตลอดจนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้โดยการ บริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงาน บุคคล และงานบริหารทั่วไป ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ดีขึ้น ซึ่งงานแต่ละด้านมีขอบข่ายการ บริหารงาน ดังนี้

3.1 งานบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน มีภาระงาน 17 ข้อ ได้แก่ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.2 งานบริหารงบประมาณ หมายถึง การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน มีภาระงาน 22 ข้อ คือ 1) การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี 2) การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง 3) การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 4) การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ 5) การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ 6) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ 7) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ 8) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 9) การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา 10) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา 11) การวางแผนพัสดุ 12) การ

กำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี 13) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ 14) การจัดหาพัสดุ 15) การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ 16) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน 17) การเบิกเงินจากคลัง 18) การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน 19) การนำเงินส่งคลัง 20) การจัดทำบัญชีการเงิน 21) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน 22) การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3.3 งานบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลในการทำงานในหน่วยงานหรือ องค์การเพื่อให้บุคคลมาปฏิบัติงานตามที่ต้องการ และให้บุคคลได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีภาระงาน 20 ข้อ คือ 1) การวางแผนอัตรากำลัง 2) การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง 4) การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 5) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 6) การลาทุกประเภท 7) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 8) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ 9) การสั่งพักราชการ และการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน 10) การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ 11) การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ 12) การออกจากราชการ 13) การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ 14) การจัดทำ บัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ 15) การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 16) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ 17) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ 18) การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 19) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต 20) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.4 งานบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานธุรการและงานสารบรรณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การเงิน การบัญชี งานพัสดุ และระบบควบคุมภายใน ที่ดำเนินการถูกต้องตามระเบียบและแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด มีภาระงาน 22 ข้อ คือ 1) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ 2) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา 3) การวางแผนการบริหารงานการศึกษา 4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน 5) การจัดระบบการบริหาร

และพัฒนางานองค์กร 6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน 7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 8) การดำเนินงานธุรการ 9) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 10) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน 11) การรับนักเรียน 12) การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา 13) การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย 14) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 15) การทัศนศึกษา 16) งานกิจการนักเรียน 17) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา 18) การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา 19) งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น 20) การรายงานผลการปฏิบัติงาน 21) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน 22) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, พรบ.การศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)

4. แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน หมายถึง ข้อเสนอในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบของสถานศึกษา โดยมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างดี เพื่อให้สถานศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงแล้วสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลดียิ่งขึ้น ซึ่งดำเนินการโดย ผู้บริหาร ประธานกรรมการสถานศึกษา และครู รวมทั้งเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพ และมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ ตลอดจนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป